

*-differenza bejn ineżistenza, nullita` u annullabilita` ta' kuntratt
il-kuntratti jigu mhassra b`massima cirkospezzjoni
-elementi tal-qerq bhala vizzju tal-kunsens
-elementi tal-iżball bhala vizzju tal-kunsens
- xi jfisser li Qorti superjuri trid toqghod ghal-limiti tal-kontestazzjoni
-ma tistax ex officio tiddeċiedi li gie vyjolat dritt differenti minn dak dedott
-ma tistax tiddeċiedi li hemm nullita` tal-kuntratt minhabba nuqqas ta' element kostitutiv tiegħu meta l-causa
dedotta tkun vizzju tal-kunsens
-test soġġettiv addottat mill-gurisprudenza fil-każ tar-raġġiri biżżejjed tajbin biex iqarrqu*

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMHALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

ILLUM, 16 ta' Lulju, 2020.

Rikors Nru. 882/14GM

Carmel Charles Borg (332274M)

VS

**APS Bank Ltd,(C-2192) li bi provvedimenti tad-09.04.2019
inbidel għal APS Bank p.l.c.,
C.A.B. Limited (C21419),
ACE Investments Company Limited (C13468),
Joseph Ferriggi (300357M) u Judith Ferriggi (61554M) u b'digriet
tat-12.03.2019 l-interess ta' Judith Ferriggi gie trasfuż f'isem il-
konvenut l-iehor Joseph Ferriggi stante l-mewt ta' Judith Ferriggi,
Nazzareno Borg (964845M),
Maria Grazia maghrufa bhala Mary Grace Borg (920148M)**

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Ġuramentat tal-attur li wara li ppremetta illi:

1. Ismu jidher fuq il-*guarantee* datata 24 ta' Frar 1999 Dok A.
2. Skontha kien qiegħed jikkostitwixxi ruħu bħala garanti għall-ħlas lura ta' faċilitajiet ta' self u *overdraft* mogħtija mill-Bank konvenut lis-soċjeta' CAB Limited, liema garanzija kienet solidali mal-imsemmija soċjeta' CAB Limited favur l-istess Bank u dana għall-ammont ta' €232,937.
3. Iffirma l-imsemmija *guarantee* unikament u biss stante illi l-intimat Nazzareno Borg, illi jiġi missieru, kien informah illi kellu bżonnu biex jiffirma dokument illi permezz tiegħu kienu sejrin jagħmlu *succession planning*, u ċjoe', kostituzzjoni ta' mekkanizmu sabiex l-oneru fiskali naxxenti minn suċċessjoni jiġi mnaqqas kemm jista' jkun.
4. Dak iż-żmien kellu 25 sena ma kellu l-ebda raġuni għaliex ma jafdax lil missieru u għalhekk ġie faċilment imqarraq mill-istess missieru.
5. Kwindi ffirmat dokument illi, fil-fehma tiegħu, kien appuntu dokument relattiv għall-kostituzzjoni tal-imsemmi mekkanizmu.
6. Meta dan seħħ, kien konvint, fuq l-iskorta ta' dak illi kien intqal lilu minn missieru, illi id-dokumentazzjoni illi kien qiegħed jiffirma kienet appuntu dokumentazzjoni relattiva għall-ħolqien ta' tali mekkanizmu.
7. Fil-fatt meta rċieva n-notifika tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju bin-numru 1345/2014 fit-13 ta' Settembru 2014 ħa parur mingħand l-Avukat Dottor Lorna Mifsud Cachia illi spjegatlu t-tifsira u konsegwenzi kollha tal-*guarantee* annessa mal-istess mandat kawtelatorju u, inoltre, l-effetti legali tiegħu.
8. Ma kienx jaf, qabel tali spejgazzjoni, x'inhija garanzija u l-effetti ta' garanzija solidali.
9. Ma kienx jaf x'inhija garanzija u l-effetti ta' garanzija solidali qabel tali spejgazzjoni tal-imsemmi Avukat Dottor Lorna Mifsud Cachia stante illi huwa qatt ma ffirmat xi dokument kostitwenti garanzija solidali favur xi ħadd u effettivament ħadd qatt ma kien spjegalu l-effetti u l-konsegwenzi legali ta' tali garanzija solidali. Illi

tabilhaqq, kieku xi hadd kien spjegalu l-effetti u l-konsegwenzi legali ta' dak illi kien sejjer jiffirma, l-istess rikorrenti ma kienx jagħti l-kunsens tiegħu għall-istess u ma kienx jiffirma tali *guarantee*.

10. Għalhekk il-kunsens tiegħu fuq il-*guarantee* datat 24 ta' Frar 1999 u kontenut fid-dokument Dok A kien vizzjat fi frodi u/jew bi żball u dana stante illi huwa ta l-kunsens tiegħu biss permezz tal-firma tiegħu fuq l-istess dokument stante illi l-intimat Nazzareno Borg kien qal lir-rikorrent illi d-dokument illi kien qiegħed jitolbu illi jiffirma kien dokument illi permezz tiegħu kienu sejrin jagħmlu *succession planning*, u cioè', kostituzzjoni ta' mekkanizmu sabiex l-oneru fiskali naxxenti minn suċċessjoni jigi mnaqqas kemm jista' jkun.

Talab lil din il-Qorti sabiex:

- i. Tiddikjara illi l-kunsens tar-rikorrenti fuq il-*guarantee* datata 24 ta' Frar 1999 Dok A huwa null stante illi gie mogħti bi żball dwar il-fatt li jaqa' fuq is-sustanza innifisha ta' l-oġġett tal-*guarantee* a tenur tal-Artikolu 976 tal-Kodiċi Ċivili (kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta) jew karpit bi kliem qarrieqi jew għemil doluż da parti tal-intimat Nazzareno Borg skond l-Artikolu 981 tal-Kodiċi Ċivili (il-Kapitlu tal-Liġijiet ta' Malta).
- ii. Tirrendixxi tali *guarantee* datata 24 ta' Frar 1999 Dok A u konsegwentement tħoll lir-rikorrenti mill-garanzija solidali.

Bl-ispejjeż kontra l-intimati;

Rat li permezz tar-Risposta Guramentata tiegħu, il-Bank eċċepixxa li:

1. Mhux minnu li l-kunsens mogħti mir-rikorrent fuq il-garanzija relattiva hu b'xi mod vizzjat u għaldaqstant mhux minnu li l-garanzija relattiva mogħtija u iffirmata mir-rikorrent hi nulla. Għaldaqstant it-talbiet kollha tar-rikorrent huma assolutament infondati u għandhom jiġu miċhuda.

2. Il-kunsens mogħti mir-rikorrent fuq il-garanzija relattiva ingħata skont

il-ligi bir-rekwiziti kollha li tirrikjedi l-ligi u għalhekk dan il-kunsens huwa validu u l-garanzija relattiva iffirmata mir-rikorrent tikkostitwixxi rabta vinkolanti skont il-ligi. Għaldaqstant it-talbiet kollha tar-rikorrent huma assolutament infondati u għandhom jiġu miċhuda.

3. Ir-rikors ġuramentat odjern mhu xejn ħlief tentattiv infondat tar-rikorrent biex jipprova jehles u jevadi mill-obligazzjonijiet legali u vinkolanti minnhu validament assunti. Għaldaqstant it-talbiet kollha tar-rikorrent huma assolutament infondati u għandhom jiġu miċhuda.

Rat ir-Risposta Ġuramentata tas-soċjeta` konvenuta C.A.B. Limited u ta' Nazzareno Borg li permezz tagħha eċċepew illi:-

1. Mhumiex il-legittimi kuntraditturi in kwantu għall-pretensjonijiet hekk kif avvanzati mir-rikorrenti f'din il-kawża. Għalhekk l-eċċipjenti m'għandhom ibatu ebda spejjeż in konnessjoni ma' din il-kawża u għandhom jiġu liberati mill-osservanza tal-ġudizzju;
2. L-azzjoni rikorrenti hija perenta ai termini tal-artikolu 1222 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta;
3. It-talbiet tal-attur huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u dana billi ċertament li l-eċċipjenti ma jahtu għal ebda eġħmil doluż fil-konfront tar-rikorrenti u per konsegwenza it-talbiet rikorrenti fil-konfront tal-eċċipjenti għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż kontra l-istess attur;
4. Dak allegat minn Carmel Charles Borg irid jiġi ppruvat minnu u hi r-responsabilita` ta' kull min jiffirma dokument li jara x'inhu u x'ifisser u x'effetti għandu tali dokument;

Rat ir-Risposta Ġuramentata tas-soċjeta` konvenuta ACE Investments Co Limited u ta' Dr Joseph Ferriggi u ta' martu Judith Ferriggi li eċċepew illi:-

1. Mhumiex il-legittimi kuntradditturi in kwantu għall-pretensjonijiet hekk kif avvanzati mir-rikorrenti f'din il-kawża. Għalhekk l-eċċipjenti m'għandhom ibatu ebda spejjeż in konnessjoni ma din il-kawża u għandhom jiġu liberati mill-osservanza tal-ġudizzju.

2. L-azzjoni rikorrenti hija perenta ai termini tal-artikolu 1222 tal-kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta.
3. It-talbiet tal-attur huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u dana billi ċertament li l-eċċipjenti ma jahtu għal ebda eġhmil doliż fil-konfront tal-attur u per konsegwenza it-talbiet fil-konfront tal-eċċipjenti għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż kontra l-istess attur.
4. Dak allegat minn Carmel Charles Borg irid jiġi ppruvat minnu u hi r-responsabbilita' ta' kull min jiffirma dokument li jara x'inh i u x'ifisser u x'effetti għandu tali dokument;

Rat illi l-konvenuta Grace Borg ġiet iddikjarata kontumaci,¹

Rat li fil-mori tal-kawża mietet il-konvenuta Judith Ferriggi u saret it-trasfuzjoni tal-ġudizzju f'isem il-konvenut l-iehor Dottor Joseph Ferriggi billi kien werriet uniku tagħha²;

Rat li isem il-konvenut APS Limited inbidel f'APS p.l.c. stante l-konverzjoni tagħha minn *limited liability company* għal *public limited company*;

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti mill-partijiet;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet prodotti mill-partijiet;

Il-fatti

Ikkunsidrat:

¹ Fol 75

² fol 563

Xi hadd iffalsifika l-firma tal-attur fuq il-*Form K* sabiex gie mpogġi bhala direttur/segretarju tal-kumpannija C.A.B. Ltd. bla ma kien jaf.³ L-espert kalligrafu Juliana Scerri Ferrante kkonfermat il-falsita` tal-firma.⁴

11 ta' Frar 1999: Il-garanzija in kwistjoni giet iffirmata mill-attur fil-prezenza ta' missieru u tan-Nutar Anthony Abela li ffirma bhala xhud tal-firma tal-attur. Ufficjal tal-APS Bank iffirma fuqha fl-24 ta' Frar 1999.

L-attur jistqarr hekk:

“Missieri hadni ghand in-Nutar Anthony Abela biex niffirma xi dokumenti. Appuntu, dawn id-dokument kellhom ikunu dokumenti fuq il-wirt, ghallinqas hekk qaluli. Nghid hekk ghax dak iz-zmien illi kont mort ghand in-Nutar niffirma, jiena u missieri dejjem fuq il-wirt tkellimna. Dak iz-zmien missieri kien isemmi illi kienu nbidlu xi ligijiet tat-taxxa tas-successjoni fis-sens illi kieku huwa kien johloq kumpanniji b'tali mod li jghaddi fuqhom il-proprjeta` illi kellu, meta huwa kien jigi nieqes jiena ma kienx ikolli nhallas taxxa tas-successjoni ghax kollox kien sejjer ikun fil-kumpanniji diga`u jiena ma nehel xejn taxxa. Kien spjegali wkoll illi dawn kienu metodi legali biex wiehed inaqas kemm ihallas taxxa . Jiena emmintu ghax wara dan kollu, dan kien missieri u ma kelli ebda raguni ghalfajn nissuspetta hazin. Missieri qatt ma kellimni fuq garanzija jew ipoteki jew affarijiet bhal dawn. Nghid illi jiena ma kontx naf b'dawn il-kuncetti fis-snin 1995-1999 u ghal hafna snin wara qatt ma kont smajt bihom. Qatt ma ghaddieli minn moħhi illi kelli ismi fuq garanzija ghax id-diskors li kien isir ma' missieri kien, dak iz-zmien illi (issa nghid) giet

³ Affidavit tal-attur 28.07.2015 para 8

⁴ fol 449

iffirmata l-garanzija fis-sens biss illi konna qegħdin nagħmlu dokumenti sabiex jinqaleb kollox f'ismi.”⁵

“Lil missieri ma staqsejtux, ma kontx insaqsih⁶... għax qatt ma bsart li lanqas lil missierek ma tista' tafda fid-dinja!”⁷. Infatti, f'dak iż-żmien, jekk missieru kien jgħidlu biex jagħmel xi haġa, l-attur kien jagħmilha mingħajr mistoqsijiet ta' xejn għax qatt ma haseb li missieru seta' jagħmillu d-deni.

Josianne Gauci, uffiċjal tal-APS, ikkonfermat li l-attur ma marx il-bank dwar il-garanzija.⁸

In-Nutar Anthony Abela xehed li “aħna ma noqgħodux nidhlu fil-mertu, la min jiġi għall-guramenti u lanqas min jiġi għal dawn l-affarijiet, imma ma noqgħodux jidhlu fil-mertu ta' xhie qed jiffirmaw... (aħna) xhud tal-firma u daqshekk”⁹

Il-*guarantee form* li hija *standard form* ipprintjata mill-Bank, esibita turi l-firma tan-nutar bħala xhud tal-firma. Ma hemmx miktub li fiehem il-kontenut tagħha.¹⁰

Skont **Nazzareno Borg**: Ibnu kien jaf x'iffirma u hu kien spjegalu li hu kien se jkun garanti mas-soċjeta` C.A.B. Limited fejn hu kien direttur. In-Nutar staqsa lill-attur jekk qarax id-dokument li kien sejjer jiffirma u l-attur

⁵ Affidavit tal-attur paragrafu 11.

⁶ Kontro-eżami seduta 19.04.2017 paġna 4

⁷ ibid. Paġna 14

⁸ fol 417

⁹ Kontro-eżami seduta 14.05.2018 a fol 519

¹⁰ fol 11

qallu iva. Qal ukoll li jiftakar li n-nutar kien spjegalu xi tfisser li tkun garanti.¹¹

Lulju 2009 L-attur irċieva ittra mill-APS Bank. Mar biha għand l-avukat Michael Tanti Dougall. Qallu li kien sejjer jiċċekkjal u x'kienet il-biċċa¹². Għaddiet sena sakemm l-avukat irrangalu appuntament mal-APS Bank. Sadanittant l-attur beda jagħmel l-investigazzjonijiet tiegħu u sab li xi hadd kien iffalsifika l-firma tiegħu fuq il-Form K kif fuq spjegat.

Imbagħad mar għand in-Nutar Anthony Abela li “xejn, ma qalli xejn, qabad u ma wegibni xejn. Kull ma kienqalli – issa d-diskussjoni eżatta ma niftakarhiex, imma din niftakarha; qalli intom (fehem li b'riferenza għall-attur u ommu) lil missierek kollox kontu tiffirmawlu. U x'hin staqsejtu domanda oħra qabad u għalaq halqu u ma wegibna xejn għaliha.¹³ In-Nutar, mistoqsi, ċaħad li l-attur qatt mar jilmenta miegħu.¹⁴

Wara reġa' mar għand l-Av. Tanti Dougall li kien qallu li din kienet garanzija ta' mitt elf lira Maltin li kienet tfisser li jekk il-kumpannija C.A.B. ma tħallasx iduru fuq *in-next in line* u kien spjegalu li kien hemm sistema ta' turgien, u li l-attur kien fl-aħħar tarġa net. Spjegalu li f'dan it-taraġ, l-ewwel kien hemm il-kumpannija, imbagħad iduru fuq it-Tabib Ferriggi, fuq ommi u fuq missieri u mbagħad jekk ma jaslux huma iduru għalih fl-aħħar nett.

L-attur stqarr ukoll li l-avukat Tanti Dougall dejjem kien jgħidli li l-flus li kellhom jidhlu mill-bejgħ tal-ispizerija kellu jmur biex jinqata' d-dejn

¹¹ fol 540

¹² affidavit tal-attur para 4

¹³ kontro-eżami seduta 19.04.2017 paġna 16; ara wkoll affidavit tal-attur para 9

¹⁴ fol 528

kollu tal-kumpannija mal-APS u fl-istess waqt isir kuntratt ieħor bejn il-partijiet kollha li kienu garanti biex hu jinqala' 'l barra mill-garanzija. Jgħid li l-avukat Tanti Dougall kien qallu li l-ftehim kien qiegħed jinħema għaliex kienu daħku bih biex giebu l-firma tal-attur fuq id-dokument tal-garanzija.

20 ta' Novembru 2012: mar, akkumpanjat minn martu, għand **l-avukat Lorna Mifsud Cachia** li spjegatlu l-import tal-garanzija li skontha kien garanti solidali. L-avukat xehdet li "Hekk kif spjegajt dan kollu lil Charles u lil Joanne, intbaħt mill-ewwel li kont qed nagħtihom aħbar devastanti... kien każ ta' xokk kbir, enormi. Indunajt li Charles ma kellux idea illi kienet garanzija solidali u biex inkun vera għidt kollox, bdejt nibza' illi kien ser itih hass hażin fl-uffiċċju tiegħi.¹⁵" "Mir-reazzjoni ta' Charles fl-uffiċċju tiegħi, minħabba x-xokk kbir illi rajt b'għajnejja, jien ma għandix dubju illi kien proprju dakinhar, u ċjoe' fl-20 ta' Novembru 2012, illi Charles kien sar jaf tabilhaqq li l-garanzija kienet waħda solidali... Niftakarni ċarissima naħseb bejni u bejn ruħi kemm kien f'qagħda kerha Charles, f'qagħda kerha kemm minħabba l-garanzija ta' eta' daqshekk żgħira iżda, fuq kollox, għax Charles kien daħak bih missieru stess"¹⁶

Joanne Borg Galea, mart l-attur, ikkorroborat dak li xehed żewgħa¹⁷ dwar l-għarfien tiegħu dwar l-import tal-garanzija.

2014: L-APS Bank ippreżenta kawża kontra C.A.B Ltd. u l-garanti għad-debitu tagħha. Ftit wara l-attur ippreżenta l-kawża odjerna;

¹⁵ affidavit tal-Av. Dr. Lorna Mifsud Cachia tal-01.03.2016 para 4

¹⁶ ibid para. 5

¹⁷ affidavit a fol 441 kontro-eżami a fol 495.

aspetti legali

Ikkunsidrat:

Illi l-pretenzjoni tal-attur hija speċifikament arġinata fuq żewġ motivi tal-vizzju tal-kunsens u timmira għall-annullament tal-garanzija *de quo*. Din il-Qorti tirravviża li l-fattispeċje, almenu kif allegati mill-attur, jindikaw li din il-garanzija mhux biss hi annullabbli, imma addirittura nulla, għaliex dan mhux każ fejn hemm volonta` vvizzjata, imma każ fejn addirittura huwa allegat li m'hemm l-ebda volonta`. Li jfisser li m'hemmx akkordju, li huwa wieħed mill-elementi kostituttivi ta' kwalunkwe ftehim. F'dan il-każ, l-attur qiegħed jallega li huwa ma ftihem fuq l-ebda garanzija; il-ftehim li kien qiegħed jifhem li qed isir kien ieħor kompletament differenti, u dan kien ma' missieru biss u mhux ukoll mal-APS Bank u l-garanti l-oħrajn li allegatament lanqas biss kien jaf li kellu x'jaqsam magħhom. Il-Qorti tal-Kassazzjoni Taljana, fuq każi simili, irrimarkat li:

Secondo una pronuncia, il contratto non sarebbe annullabile, bensì radicalmente nullo, qualora i raggiri siano stati utilizzati non per suscitare nella controparte l'intento di contrattare, bensì per indurla a tenere un comportamento del quale ignorava il contenuto negoziale¹⁸.

Quando un contraente sottoscrive una dichiarazione negoziale, su invito dell'altro, essendo tratto in inganno circa la natura negoziale del contenuto della dichiarazione, non ricorre dolo, che è vizio di volonta`, ma si ha difetto assoluto di volonta`, e quindi nullita` ex art. 1418 e 1325 n. 1¹⁹;

¹⁸ C 73/163 in senso critico v. Carresi, v. 460. Cian & Trabucchi, *Commentario Breve al Codice Civile* 13 ed. 2018, Articolo 1439, paġna 1564

¹⁹ C77/163. Cian & Trabucchi, *Commentario Breve al Codice Civile* 13 ed. 2018, Articolo 1439, paġna 1566

Illi hemm distinzjoni bejn inezistenza ta' kuntratt; in-nullita` tiegħu, u l-annullabilita`:

In-nullita` hija l-forma l-iktar gravi ta' invalidita` negozjali. Il-kuntratt ikun null minhabba (1) deficienza strutturali, fi kliem ieħor in-nuqqas jew l-impossibilita` ta' element kostituttiv, inkella (2) l-ħsara soċjali, iġifieri ma jkunx leċitu. **Kuntratt null ma jipproduċi l-ebda effett sa mill-bidunett tiegħu.** Pero` l-kuntratt ikun jeżisti. **In-nullita` trid tingħazel mill-inezistenza** bħala l-assenza ta' fatt jew att li soċjalment jaqbel mannozzjoni ta' kuntratt. Distinzjoni li għalkemm diffiċli li ssir fil-prattika, b'danakollu xorta qiegħdha hemm. Skont Trabucchi²⁰, hemm **inezistenza** fil-każijiet "in cui manchino gli elementi materiali dell'atto" filwaqt li n-nullita`"comprende anche tutti i casi, praticamente assai piu` importanti, nei quali sono presenti gli elementi materiali e mancano invece gli elementi giuridici dell'atto (es. vendita immobiliare conclusa senza atto scritto).

Għal dak li jgħodd għal din il-kawża, hemm dawn id-differenzi bejn in-nullita` u l-annullabilita`²¹:

- fl-annullabilita`, b'differenza għan-nullita`, l-elementi kollha tal-kuntratt ikunu preżenti; fosthom il-volonta`. Fl-annullabilita`, din hemm qiegħdha; għalkemm tkun inkisbet b'mod ivvizzjat
- in-nullita` mhix preskrittibli bl-istess mod tal-annullabilita`
- negozju null m'huwiex sanabbli

²⁰ Alberto Trabucchi, *Istituzioni di Diritto Civile*, 48th ed., a cura di Giuseppe Trabucchi, 2017 paġni 156, 166

²¹ Andrea Torrente & Piero Schlesinger, *Manuale di Diritto Privato*, 18th ed., 2007 para. 342, paġni 594,595

- l-azzjoni tan-nullita` hija waħda ta' sempliċi aċċertament; l-azzjoni ta' annullament hija waħda "kostituttiva" u potestattiva
- legittimazzjoni attiva: in-nullita` tispetta liż-żewġ kontrattanti; l-annullabilità lill-vittma;

L-elementi kostituttivi ta' kuntratt huma l-ftehim, l-oġġett, il-*causa* u l-forma meta din tal-aħħar tkun meħtieġa taħt piena ta' nullita`;

Ftehim ifisser kunsens reċiproku mill-partijiet dwar il-kontenut tal-kuntratt. Il-kongruwenza formali jew esterjuri tad-dikjarazzjonijiet tagħti lok għall-preżunzjoni li hemm ftehim jew akkordju, imma mhux li bilfors ikun hemm ftehim, jew li l-ftehim ikun intlaħaq skont it-tifsira li tidher mill-atti. Hi regola interpretattiva fundamentali li wieħed ma jistax jieqaf fuq it-tifsira tal-kliem imma jrid jindaga fuq l-intenzjoni komuni tal-partijiet;

Il-mankanza tal-ftehim li twassal għan-nullita` trid tinftiehem bħala fattispeċje oġġettiva li fiha jiġi identifikat ġuridikament l-akkordju, u mhux bħala defiċjenza tal-volonta` negozjali, f'liema każ ikun hemm kuntratt validu imma annullabbli. Jekk imbagħad ma jkunx hemm att soċjalment valutabbli bħala akkordju jkun hemm l-ineżistenza tal-kuntratt,²²

Illi hu xogħol l-imħallef li jagħti l-kwalifika ġuridika lir-rapport li fuqu tkun ibbażata d-domanda. B'danakollu, hemm limitu safejn jista' jagħmel dan. Irid jillimita ruħu għall-fatti kostituttivi mressqa quddiemu. Iqum iżda l-kweżit ta' x'jifhem wieħed bil-fatti: il-fatti storiċi jew il-fatti ġuridiċi (*causa petendi*) impoġġija bħala bażi tad-domanda? Fuq dan il-

²² C Massimo Bianca, *Diritto Civile*, Vol 3, Il Contratto 2a ediz., 2000, para. 330, paġna 616

pont, hemm nuqqas ta' qbil kemm bejn l-awturi, kemm fil-ġurisprudenza, kif ukoll bejn id-diversi sistemi legali. Trattisti bħal Mattiolo, Andrioli²³, u Carnelutti²⁴ li jagħtu każ tal-prinċipju diposittiv b'mod rigoruż, jinsistu li d-deċiżjoni tal-imħallef tkun marbuta mhux biss mal-fatti storiċi, imma wkoll mal-fatti ġuridici, jew il-*causa petendi*, għax altrimenti s-sentenza tkun ivvizzjata bl-*ultra petita*. Chizzini²⁵ jikkummenta li din il-viżjoni stretta ma gietx milqugħa minn Chiovenda u minn parti mid-dottrina li segwiet it-tagħlim tiegħu.²⁶ Dawn isostnu li għaladarba l-oġġett tal-proċess għandu jaqbel mad-dritt soġġettiv, fi kliem ieħor mas-sitwazzjoni soġġettiva affermata, l-imħallef jista' jistrieħ fuq fatti kostituttivi li, minkejja li ma jkunux affermati minn xi parti jew oħra, b'danakollu jirriżultaw mill-atti tal-kawża²⁷;

Illi talba għall-annullament timplika dritt potestattiv ta' impunjattiva kuntrattwali li titwieled minn kuntratt, li min jitlob l-annullament jista' wkoll, minflok, jitlob li jiġi esegwit. Jekk ikun hemm nullita`, ma tkunx possibbli t-talba għall-eżekuzzjoni tal-kuntratt billi ma jkun hemm l-ebda rapport ġuridiku. Talba għall-annullament tippresupponi l-validita` tal-kuntratt. Azzjoni għall-annullament u azzjoni għal dikjarazzjoni ta' nullita` huma differenti kemm fil-*petitum* kif ukoll fil-*causa petendi*. Inghad li l-imħallef li, investit bil-konjizzjoni ta' waħda, jiddikjara l-oħra, jaqa' fid-dnub tal-ultrapetizzjoni, billi jagħti lill-parti xi haġa differenti minn dak li tkun tablet;²⁸

²³ Andrioli, *Lezioni*, cit p. 169

²⁴ Carnelutti, *Istituzioni del processo civile italiano*, I, Roma, 1956, p. 210

²⁵ Augusto Chizzini, *La Tutela Giurisdizionale dei diritti*, Art. 2907, fis-sensiela Il Codice Civile Commentato, 2018, paġni 125 sa 127

²⁶ Chiovenda, *Identificazione*, p. 163; Liebman, *Manuale*, I.p.83

²⁷ Luiso, *Diritto Processuale*, I, p. 237

²⁸ Giuseppe Chine` & Andrea Zoppini con il coordinamento di Marco Fratini, *Manuale di Diritto Civile* 2a ed. 2011, paġna 1143 et seq.

Illi fil-fehma ta' din il-Qorti, il-legislatur Malti jifhem li l-imħallef hu marbut mhux biss mal-fatti storiċi imma mal-*causa petendi*. Tant li fil-każ ta' qrati ta' ġurisdizzjoni inferjuri, “jekk ma tiġix ippruvata t-talba kif infissra fir-rikors, iżda jiġi ppruvat jedd ieħor għad li dan il-jedd l-ieħor ma jkunx jidhol sewwa fit-talba originali, il-qorti tista' tiddeċiedi fuq dan il-jedd l-ieħor kif ikun ġie hekk ippruvat, fuq l-istess rikors”. Fil-fehma ta' din il-Qorti, dan ifisser li *a contariu sensu*, jekk Qorti Superjuri ssib jedd ieħor li t-talba ma tkunx ibbażata fuqu b'mod preċiż, ma tistax tibbaża s-sentenza tagħha fuq dak il-jedd hekk misjub minnha. Altrimenti dan id-dispost tal-Art. 213 tal-kodiċi ta' procedura kien ikun superfluwu. Ma jidherx li din il-Qorti għandha s-setgħa li għandhom Qrati Taljani li jippronunzjaw *ex officio* n-nullita` tal-kuntratti;

Illi għalhekk din is-sentenza mhix sejra tkun ibbażata fuq in-nullita` tal-garanzija *de quo*, iżda fuq l-allegata annullabilita` tagħha fit-termini li fih ġiet imressqa fir-rikors ġuramentat u ċjoe` abbażi tal-vizzju tal-kunsens minħabba qerq u żball;

Illi billi l-konservazzjoni tal-kuntratti hija fl-interess ġenerali għaliex hija prinċipju t'ordni pubbliku; f'kawżi ta' impunjazzjoni tal-kuntratti minħabba vizzju tal-kunsens il-Qorti trid timxi b'massima ċirkospezzjoni għaliex m'għandha qatt tannulla att li għandu jibqa' in vigore;

Il-qerq

Ikkunsidrat:

Illi l-qerq huwa kwalunkwe forma ta' raġġir li jbidel ir-rieda kuntrattwali tal-vittma. **Labeone**²⁹ jiddefeniha bħala *omnis calliditas, fallacia, machinatio ad circumveniendum, fallendum, decipiendum alterum adhibita*. Meta l-qerq jiddetermina l-kunsens, iġifieri jġiegħel lill-vittma li tistipula kuntratt li kieku ma kinitx tikkuntratta, huwa kawża tal-annullabilità tal-kuntratt. Il-qerq jista' jkun ukoll kawża tan-nullità tal-kuntratt bħala impossibilità ġuridika;

Illi biex jissussisti l-qerq għall-fini ta' vizzju tal-kunsens iridu jikkonkorru dawn l-elementi elaborati tul iż-żmien mid-dottrina u mill-ġurisprudenza:

(a) "A costituire i raggiri **non basterebbe il fatto di un predominio acquistato ed esercitato da una persona sull'altra** per indurla al contratto, ma occorre un elemento specifico costituito dalle false rappresentazioni, dagli **artifici fraudolanti**, dallo inganno, usati quale mezzo per raggirare la scarsa intelligenza dell'altro contraente".³⁰

(b) Il-kunċett tal-kelma "raġġir" jimplika l-intenzjoni li tinfluwixxi l-kunsens tal-vittma permezz ta' komportament ingannevoli. Ir-raġġir jista' jsir **bi kwalunkwe mezz, inkluż permezz tal-gidba**,³¹

(c) Huwa prinċipju illi r-raġġiri, biex jannullaw il-kuntratt, **iridu jkunu gravi** u tali li jneħħu f'min jikkuntratta l-konsapevolezza, il-libertà, u l-indipendenza tal-kunsens³². Kif esprimew ruħhom il-Qrati tagħna fuq l-iskorta tal-ġurisprudenza Taljana, 'il raggio dev'essere capace di allontanare la ragione e sopraffare la volontà'³³ u għalhekk **l-iskaltrezza** ta' waħda mill-partijiet u **l-imperizja, ispensjeratezza jew il-kredulità** tal-parti l-oħra mhumiex biżżejjed biex il-ftehim jigi annullat.³⁴

²⁹ Marcus Antistius Labeo, ġurista Ruman fl-epoka ta' Awgustu

³⁰ Giovanni Farrugia Gay -vs- Emanuele Farrugia Gay", Prim' Awla, Qorti Civili, 3 ta' Mejju 1921 (Vol. XXIV.ii. 578);

³¹ Bianca, op.cit., para. 358, paġna 665

³² Fadda, Giurisp. Cod. Civ. Ital. Art 1115 paragrafi 48 u 92

³³ Kollez. XXIV.ii.578

³⁴ Kollez. XXIX.ii.832

(d) *"I raggiri usati da uno dei contraente sono stati tali che senza di essi l'altra parte non avrebbe contratto"*³⁵ Fi kliem iehor l-ingann irid ikun **il-kawza determinanti** li ta lok għall-ftehim li għaqqad in-negożju.³⁶

(e) Ir-riċerka jekk l-egħmil doluż kienx kif għall-finijiet ta' din l-azzjoni hemm bżonn li jkun, jiġifieri determinanti, **hija waħda ta' fatt**, li għandha tigi **meqjusa fiċ-ċirkustanzi partikolari ta' kull każ**.

(f) Il-mezzi qarrieqa jridu jkun **idoneji li jingannaw lill-vittma**. Din l-idoneita` **ma tridx tigi vvalutata fl-astratt imma fil-konkret**, u ċjoe` f'relazzjoni maċ-ċirkustanzi, il-personalita` u l-kundizzjonijiet fiżjotipiċi tal-vittma.³⁷ Għalhekk **huwa rrilevanti jekk persuna attenta kienet tevita l-ingann billi tuza' d-diligenza normali**. L-idoneita` triq tinftihem bħala n-ness ta' kawżalita` li jrid ikun hemm bejn l-azzjoni qarrieqa u l-istipulazzjoni tal-kuntratt. Jekk il-mezz ma jkunx idoneju, fiċ-ċirkostanzi, li jqarraq bil-vittma, allura l-kunsens tiegħu ma jkunx ivvizzjat.

Kif josserva l-Laurent (para. 524) **'ogni vizio del consenso è individuale e deve essere valutato dal punto di vista della persona che contratta**. Il magistrato deve mettersi al posta di quella per determinare l'influenza che i fraudolenti raggiri hanno potuto esercitare sull'animo di lui ...'. L-istessjgħid il-Planiol *'Dol civil et dol criminal'* no. 37, pag. 571, u l-**Baudry**, (para. 103), bil-kliem:- *'Per conseguenza, nel valutare i fatti che lo costituiscono, dobbiamo chiederci se la persona che ha acconsentito fosse più o meno intelligente, se date le circostanze fosse più o meno facile ingannarla'*.

Cassar Torreggiani v Manche³⁸ applikat dan **it-test soġġettiv** favur il-vittma-xerrej li afdat lill-bejjiegħ u strahet fuq dak li qalilha billi dak kien persuna ta' ċerta pożizzjoni soċjali, minkejja li naqset li tagħmel riċerka li

³⁵ Terese Galea -vs- Salvatore Bonnici a Vol. X pagna 592.

³⁶ Alice Cassar Torreggiani -vs- Albert R. Manche`, Appell Civili, 17 ta' Marzu 1958 (Vol. XLIII.I.126);

³⁷ Bianca, op.cit., para 359, pagna 666

³⁸ Alice Cassar Torreggiani v Albert R. Manche` 17.03.1958 Kollez. XLII.i.126

setgħet tagħmel rigward il-pjanu li kienet qiegħdha tixtri mingħandu:

Il-konvenut qalilha li:

- xtara l-pjanu tad-ditta Nani bil-prezz ta' £177 mentri fil-fatt xtrah bil-prezz ta' £125. Il-Prim'Awla qalet li l-isproporzjon bejn il-prezz u l-valur tal-ħaġa ma kinitx minnha nnifisha tikkostitwixxi raġġir (XXIV.ii.578);

- qalilha li kienet sejra tagħmel *bargain*. Il-Qorti qalet li l-provi kienu insuffiċjenti fir-rigward

-qalilha li l-pjanu kien xtrah ġdid fjamant u kien ilu għandu 8 xhur biss. Irriżulta li kien ilu għandu iktar iżda l-Qorti attribwietu għal żball tal-bejjiiegħ, mhux ingann intenzjonali.

Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili ċaħdet it-talba tal-attriċi, li appellat. Il-Qorti tal-Appell filwaqt li qablet mar-raġunament tal-ewwel Qorti dwar il-prezz, sabet li l-fatt li, għalkemm kien xtara l-pjanu 8 xur qabel, il-pjanu kien ilu għandu b'kera għal iktar minn sentejn, u kien jintuża' regolarment, u li allura meta xtrah ma xtrahx ġdid fjamant, imma sekonda man. Din il-kwalita` tal-pjanu – kemm kien ilu jintuża – kienet waħda determinanti għall-attriċi, li ma kinitx sejra tħallas dak il-prezz għal pjanu hekk qadim.

Il-Qorti tal-Appell qalet hekk:

“Illi huwa veru li l-attriċi setgħet tagħmel indaġini fuq il-prezz u l-eta` tal-pjanu, billi titkixxef mingħand id-ditta importatriċi ta' dawk il-pjanijiet; iżda l-attriċi ma kellhiex raġun tiddubita mill-assikurazzjonijiet tal-konvenut, speċjalment meta assikuraha li ma riedx jidħaq biha x'ħin qaltlu li kienet semgħet mingħand Maestro Azzopardi li l-pjanu ma kienx tiegħu. U tabilhaqq, il-konvenut kien bniedem magħruf bħala persuna ta' ċerta pożizzjoni, u l-attriċi kellha fiduċja fih; u **kienet preċiżament dik il-fiduċja u l-pożizzjoni soċjali tal-konvenut li kkontribwew biex irnexxa l-ingann**. Mingħajr dak l-ingann l-attriċi ma kinitx tasal biex tiddeċiedi li

tixtri dak il-pjanu, meta b'£10 iżjed milli ftehmet mal-konvenut setgħet tixtri pjanu ġdid fjamant mingħand id-ditta importatriċi”.

Prokuratur Legali Joseph Zammit v Joseph Fenech kien każ ieħor fejn il-Qorti tat piż lejn il-kwalita` tal-persuna li nduciet lill-vittma biex tagħti l-kunsens tagħha. Kien ukoll każ li fih, bħall-każ istanti, il-vittma ffirmat garanzija bankarja wara li ġiet imqarrqa dwar il-veru kontenut tagħha, bid-differenza li f`dak il-każ kien il-manager tal-Bank li żvija lill-vittma. Il-Qorti tal-Appell b'sentenza tal-14.07.2008 irrevokat sentenza tal-Prim'Awla għax sabet li meta l-garanti ffirmat l-*guarantee forms* tal-Bank of Valletta, kien ingħata x`jifhem li l-karta li kien ingħata biex jiffirma, hekk kif sarraf iċ-ċekk, kienet riċevuta u mhux garanzija. Il-vittma qatt ma kellu ebda relazzjoni ta' negozju ma' Fenech (id-debitur tal-bank) u ma kellux għalfejn jagħmel garanzija għal somma ta' flus li, wara kollox, kien ħareġ biex jagħmel pjaċir lil Fenech wara li kien ingħata assigurazzjoni mill-bank li huwa sejjer jithallas lura mingħajr problemi s-self li l-istess vittma kien għamel lil Fenech. **Il-vittma mmanifesta l-intenzjoni li jiffirma riċevuta għall-ammont li kien ġie rimborżat lilu mill-bank iżda ċertament ma kellu ebda intenzjoni li jiffirma garanzija** – ħaġa li wara kollox ma kellux għalfejn jagħmel stante li ma kellu ebda relazzjoni ta' negozju jew ta' natura oħra mal-konvenut Fenech. Il-Qorti ċanfret l-aġir xejn professjonali tal-*manager* tal-bank.

(g) Kif stabbilit mil-liġi, id-dolo jew frodi **ma huwa qatt preżunt** iżda jrid jigi ppruvat minn min jallegah. Trid allura ssir il-prova li parti waħda użat *scienter raggiri frawdolenti u artifizji li kienu gravi*³⁹,

(h) “*A provare il dolo bastano gli indizi e le congetture purchè` siano gravi e concordanti, si da generare la convinzione che la liberalita` o il contratto impugnato e` stato l'effetto di raggiri usati dall'altra parte o da*

³⁹ ("Joseph Mifsud nomine -vs- Paul Tanti" u "Josephine mart Francis Galea -vs- Perit Walter Caruana Montaldo iz-zewg kawzi decizi rispettivamente fl-4 ta' Frar 1965 u s- 16 ta' Dicembru 1970);

terzi."⁴⁰

(i) Ir-riżultat tal-azzjoni qarrieqa huwa, ġeneralment, li jwaqqa' lill-vittma fi żball; iżda m'hemmx għalfejn jirrikorru l-elementi kollha tal-iżball bħala vizzju tal-kunsens minnu nnifsu biex ikun hemm żball indott mill-qerq. Li jgħodd hu li l-qerq ikun tali li jwassal lill-vittma biex jikkuntratta meta altrimenti ma kienx jagħmel hekk. B'hekk l-azzjoni qarrieqa tista' tkun dwar il-presupposti, l-elementi jew l-effetti tal-kuntratt billi, per eżempju, twassal lill-vittma biex temmen li skont il-kuntratt jakkwissta drittijiet differenti minn dawk li verament ikunu jiskattaw minnu;

l-iżball

Illi l-iżball jikkostitwixxi vizzju tal-volonta` meta jkun wieħed essenzjali. Skont it-**Trabucchi**⁴¹ ikun essenzjali meta jaqa':

- fuq in-natura jew l-oġġett tan-negozju. Natura: ħsibt li qiegħed nikri, iżda għamilt kuntratt ta' bejgħ (error in negotio). Oġġett: ħsibt li qed nixtri l-qamħ, iżda xtrajt prodott ieħor (error in corpore)
- fuq l-identita` tal-oġġett: ħsibt li qed nixtri qamħ mill-għalqa ta' Ċikku iżda kien mill-għalqa ta' Peppi. Inkella dwar il-kwalita` tal-oġġett. Xtrajt flixkun aċtu għax ħsibtu nbid. Xtrajt ċurkett għax ħsibtu tad-deheb iżda kien tar-ramm (*error in substantia*)
- identita` jew kwalita` determinanti tal-persuna (*intuitu personae*).

Il-Qrati tagħna qablu ma' dan it-tagħlim, u rritenew li żball ta' fatt jipproduci n-nullità tal-konvenzjoni meta jaqa' fuq is-sustanza tal-ħaġa li

⁴⁰ "Innocenzo Galea -vs- M. Zammit", Appell Civili, 3 ta' Dicembru 1919 (Vol. XXIV.I.203)

⁴¹ Trabucchi, ibid., paġna 129

tiffirma l-oġġett tal-konvenzjoni, u li hija l-opinjoni preferibbli li l-kelma ‘sustanza’ għandha tittiehed bhala sinonimu ta’ ‘kwalità sostanzjali’ u li **din il-kwalità tiddependi mill-intenzjoni tal-partijiet**⁴²;

Illi fil-kawża **Pisani vs Mamo**,⁴³ intqal li, “*La dottrina da accettarsi nella soggetta materia e’ quella secondo qui l-errore non puo’ addursi quando e’ effetto di grande negligenza, per cui il contraente avrebbe potuto accorgersi dell’errore anche con lieve diligenza, perche` in tal caso e’ da applicarsi la massima qui sua culpa damnum sentit non videtur damnum sentire”.* Aktar riċenti, din il-Qorti fil-kawża **Piscopo vs Filletti** decisa fis-16 ta’ Gunju, 2003, osservat li l-iżball ta’ fatt irid ikun sostanzjali u skuzabbli; ma hemmx żball skuzabbli dak li wiehed jaqa’ fih meta l-fatti li għalihom jirreferixxi dak l-iżball kienu facilment accertabbli”;

Il-liġi trid tipproteġi l-kunsens ta’ dak li jkun, pero` ma trid lanqas tasal li tħassar kuntratt b’riżultat ta’ kredulita` żejda da parti tal-vittma;⁴⁴

Riżultanzi fid-dawl tal-provi akkwiziti u tal-prinċipji legali suesposti

Ikkunsidrat:

Illi l-Qorti hija moralment konvinta li l-attur qiegħed jgħid il-verita`. M’għandhix dubbju ġie mqarraq minn missieru li wrieh id-debba u qabbizlu l-ħmar. Jgħid li dak iż-żmien kienu għadu żgħir, ma kien jifhem xejn fil-garanziji bankarji u li kellu fiduċja għamja f’missieru. In-Nutar

⁴² “Illi dan kif ġie kkonfermat fis-sentenza M. G. Philips vs R. Storace et (A.K. 14 ta’ Frar 1941 - Vol. XXXI.i.12), Vol. XXXII.ii.157, kif ukoll C. Zarb et vs G. Xuereb (A.K. 13 ta’ Ottubru 1998 - Col. LXXXII,ii,1027)

⁴³ deciza mill-Onorabbli Qorti ta’ l- Appell fis-7 ta’ Novembru, 1933.

⁴⁴ Giorgi, Teoria delle Obbligazioni Vol IV paġna 127

Abela kkorrobora l-verżjoni tal-attur li ma fehmux il-kontenut tagħha, anke billi kif jirriżulta mill-istess *guranantee form*, l-involviment tal-istess Nutar kien biss bħala xhud tal-firma. Min-naħa l-oħra, il-missier ikkontradixxa dak li qal in-Nutar. Qal li n-nutar fiehem lil ibnu x'kien qiegħed jiffirma. Qal ukoll li qabel marru għand in-nutar, huwa wkoll fiehem lil ibnu għalxiex kienu sejr in għand in-Nutar. Huwa ċaħad li qarra b'ibnu billi qallu li kien sejjer jiffirma dokument għal skop ta' taxxa ta' suċċessjoni. Il-Qorti ma temminx lill-missier anke minħabba ċ-ċirkostanza tal-falsifikazzjoni antecendenti tal-firma tal-iben fuq il-form K, anke jekk mhux ippruvat min iffalsifika l-firma. Il-fatt hu li l-iben gie mpogġi bħala direttur tal-kumpannija C.A.B. Limited mingħajr ma kien jaf u mingħajr ma kellu l-ebda involvement fil-kumpannija, fi żmien meta huwa kien jaħdem barra minn Malta. In-Nutar ikkorrobora wkoll l-allegazzjoni tal-attur li kellu fiduċja għamja f'missieru meta qallu li lill-missieru huwa u ommu kienu jiffirmawlu kollox;

Illi l-verżjoni tal-attur hija wkoll ikkorrobodata mix-xhieda ta' martu kif ukoll tal-avukat Lorna Mifsud Cachia, li ddeskrivew il-kondotta tiegħu f'episodji li seħħu wara l-iffirmar tal-iskrittura. B'mod partikolari, ix-xhieda tal-avukat Mifsud Cachia hija waħda grafika li ma tħalli lok għal ebda dubbju kemm li l-attur kien gie mqarraq minn missieru kif ukoll li sa dakinhar li tagħtu l-parir ma kienx jaf li kien iffirma biex ikun garanti solidali, u kien mingħalih li kien garanti *in subsidium* biss;

Illi ma jirriżultax li l-attur waqa' fl-iżball minħabba n-negliġenza tiegħu. Waqa' fl-iżball minħabba l-gideb ta' missieru;

Illi ċertament ma jirriżultax dak allegat fit-tielet eċċezzjoni tal-APS Bank p.l.c. li l-kawża tallum ma hi xejn għajr attentat biex l-attur jeħles mill-

obbligazzjonijiet kuntrattwali tiegħu;

Dekadenza tal-azzjoni

Illi l-konvenuti konjuġi Ferriggi u ACE Investments Limited eċċepew li l-azzjoni hijha perenta skont Art. 1222 tal-Kodiċi Ċivili. Skont Art. 1223(1), fil-każijiet ta' żball u ta' eġħmil doluż, iż-żmien jibda jgħodd biss “minn dakinhar li jinkixef id-difett”. Din il-Qorti taqbel mas-sottomissjoni tal-attur li l-perjodu ta' preskrizzjoni għandu jibda jgħaddi mill-20 ta' Novembru 2012, għax kien dakinhar li sar jaf li kien garanti solidali, anke jekk kien sar jaf li hu garanti qabel dak il-jum. Dan billi ma kienx jaf li kien garanti solidali. Għalhekk, qabel l-20 ta' Novembru 2012, ma jistax jingħad li “nkixef id-difett”, għaliex kien inkixef biss parti minnu u mhux kollu. Anke jekk il-preskrizzjonijiet u perjodi ta' dekadenza jsiru fl-interess taċ-ċertezza tad-dritt, xorta waħda huma ta' natura odjuża in kwantu jeqirdu drittijiet akkwiziti għal raġuni ta' utilita' soċjali u mhux minħabba raġuni strettament ġuridika; jimplikaw rinunzja ta' dritt u għalhekk fil-fehma ta' din il-Qorti għandhom jiġu strettament interpretati, u kwalunkwe dubbju dwar il-portata tagħhom għandu jmur favur il-kreditur. Din il-kawża ġiet ippreżentata fit-8 t'Ottubru 2014 u għalhekk qabel m'għadda l-perjodu ta' sentejn;

Decide

Għal dawn il-motivi, l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi:

(1) tiċhad it-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti konjuġi Ferriggi u ACE Investments Limited u t-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti C.A.B. Limited u ta' Nazzareno Borg, li b'mod identiku jqanqlu favur tagħhom il-preskrizzjoni ossia perenzjoni a tenur tal-Artiklu 1222 tal-Kodiċi Ċivili.

(2) tiċhad l-eċċezzjonijiet l-oħrajn tal-konvenuti.

(3) tilqa' l-ewwel talba tal-attur billi tiddikjara illi l-kunsens tiegħu fuq il-*guarantee form* datata 24 ta' Frar 1999 huwa null billi gie mogħti bi żball dwar il-fatt li jaqa' fuq is-sustanza nnifisha tal-oġġett tal-*guarantee* kif ukoll gie karpit b'egħmil doluż da parti tal-konvenut Nazzareno Borg.

(4) tilqa' t-tieni talba tal-attur billi tirrexxindi l-imsemmija garanzija datata 24 ta' Frar 1999 u konsegwentement tholl lill-attur minnha.

Fiċ-ċirkostanzi, l-ispejjeż inkluzi dawk tal-konvenuta Grace Borg u l-konvenuti l-oħrajn huma kollha a kariku tal-konvenuti Nazzareno Borg u C.A.B. Limited.

Moqrija.

ONOR. IMĦALLEF
GRAZIO MERCIECA